

TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

IPROS BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
IRÓPAI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
L-QORTI TAL-GUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPELAS
SÚDNY DVOR EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Tisk a informace

TISKOVÁ ZPRÁVA č. 42/06

16. května 2006

Rozsudek Soudního dvora ve věci C-372/04

The Queen, na žádost Yvonne Watts v. Bedford Primary Care Trust a Secretary of State for Health

POVINNOST NAHRADIT NÁKLADY NA NEMOCNIČNÍ PÉČI VYNALOŽENÉ V JINÉM ČLENSKÉM STÁTĚ SE VZTAHUJE ROVNĚŽ NA NÁRODNÍ ZDRAVOTNÍ SLUŽBU, KTERÁ TUTO PÉČI POSKYTUJE BEZPLATNĚ

K tomu, aby NHS (britská National Health Service) mohla odmítnout pacientovi povolení léčit se v zahraničí na základě důvodu vycházejícího z existence čekací doby na nemocniční léčení ve státě bydliště, musí prokázat, že tato doba nepřesahuje dobu, která je lékařsky přijatelná s ohledem na zdravotní stav a klinické potřeby dotčené osoby.

Podle práva Společenství umožňuje systém formuláře E 112 požádat o povolení k odjezdu do zahraničí za účelem léčení. Toto povolení nelze odmítnout, pokud je dotyčné léčení v členském státě bydliště běžně dostupné, ale v konkrétním případě jej zde nelze poskytnout v přiměřené době. Zdravotní pojišťovna je potom povinna nahradit pacientovi výdaje na léčení.

Yvonne Watts, která trpěla artritidou kyčlí, požádala Bedford PCT (Bedford Primary Care Trust, Svěřenství pro primární péči v Bedfordu) o povolení nechat se operovat v zahraničí na základě formuláře E 112. V rámci vyřizování této žádosti byla v říjnu 2002 vyšetřena odborným lékařem, který ji zařadil do kategorie „běžný případ“, což pro ni znamenalo dobu čekání na operaci jeden rok. Bedford PCT odmítl Y. Watts vydat uvedený formulář z důvodu, že léčba může být pacientce poskytnuta „ve lhůtě, která je v souladu s cíli vládního plánu sociálního zabezpečení“, a tedy „v přiměřené době“. Yvonne Watts podala k High Court of Justice žalobu směřující ke zrušení zamítavého rozhodnutí.

V lednu 2003 byla Y. Watts v důsledku zhoršení svého zdravotního stavu znovu vyšetřena a měla podstoupit operaci ve lhůtě tří až čtyř měsíců. Bedford PCT znovu rozhodl zamítavě.

Y. Watts si však v březnu 2003 nechala provést náhradu kyčle ve Francii, za což zaplatila částku 3 900 GBP. Pokračovala tedy dále v řízení u High Court of Justice a požádala rovněž o náhradu výdajů na zdravotní péči vynaložených ve Francii. High Court of Justice žalobu zamítl z důvodu, že Y. Watts nemusela čelit zbytečnému odkladu poté, co byl její případ v lednu 2003 přezkoumán. Y. Watts, jakož i Secretary of State for Health podali proti tomuto rozsudku odvolání. Za těchto podmínek Court of Appeal položil Soudnímu dvoru Evropských společenství otázku ohledně dosahu nařízení č. 1408/71 a ustanovení Smlouvy týkajících se volného pohybu služeb.

Dosah nařízení 1408/71¹

Soudní dvůr nejprve připomněl, že v rámci nařízení 1408/71 vydá příslušná instituce předchozí povolení náhrady nákladů na léčení poskytnuté v zahraničí pouze tehdy, pokud toto léčení nemůže být poskytnuto v obvyklé době nezbytné pro jeho získání v členském státě bydliště.

Soudní dvůr rozhodl, že tato instituce musí k tomu, aby měla právo odmítnout povolení na základě důvodu vycházejícího z existence čekací doby, **prokázat, že doba**, vyplývající z cílů plánování a řízení nabídky nemocniční péče, **nepřesahuje dobu, která je přijatelná s ohledem na objektivní lékařské posouzení klinických potřeb dotčené osoby s přihlédnutím k jejímu zdravotnímu stavu, předchozímu a pravděpodobnému průběhu její nemoci, bolestivosti nebo povaze jejího postižení v době žádosti o povolení.**

Určování čekacích dob musí být nadto pojímáno pružně a dynamicky, aby bylo možné přehodnotit dobu původně sdělenou dotčené osobě v závislosti na případném zhoršení jejího zdravotního stavu, k němuž dojde po první žádosti o povolení.

V projednávaném případě přísluší předkládajícímu soudu ověřit, zda čekací doba, již se dovolával příslušný orgán NHS, překročila dobu, která byla lékařsky přijatelná s ohledem na stav a konkrétní klinické potřeby dotčené osoby.

Dosah volného pohybu služeb

Soudní dvůr se domnívá, že taková situace, jaká je předmětem této věci, kdy osoba, jejíž zdravotní stav vyžaduje lékařskou péči, odjede do jiného členského státu a tam je jí dotčená péče za úplatu poskytnuta, **spadá do působnosti ustanovení o volném pohybu služeb** bez ohledu na způsob fungování vnitrostátního systému, pod něž tato osoba spadá a u něž je následně požádáno o náhradu nákladů na tyto služby.

Poukazuje dále na to, že systém předběžného povolení, kterým je podmíněna náhrada nákladů na nemocniční péči dostupnou v jiném členském státě ze strany NHS, dotyčné pacienty odrazuje nebo jim dokonce brání v tom, aby se obraceli se na poskytovatele

¹ Nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, ve znění pozměněném a aktualizovaném nařízením Rady (ES) č. 118/97 ze dne 2. prosince 1996 (Úř. věst. L 28, s. 1; Zvl. vyd. 05/03, s. 3).

nemocniční péče usazené v jiném členském státě, a představuje jak pro pacienty, tak pro poskytovatele, překážku volného pohybu služeb.

Usoudil **nicméně**, že **takové omezení může být odůvodněno s ohledem na naléhavé důvody**. Rozhodl totiž, že z hlediska zajištění dostatečné a stálé dostupnosti kvalitní nemocniční péče, jakož i kontroly výdajů a zabránění jakémukoliv plýtvání finančními, technickými a lidskými zdroji, se požadavek, podle něž náhrada nákladů na nemocniční péči plánovanou v jiném členském státě vnitrostátním systémem podléhá předchozímu povolení, jeví jako opatření jak nezbytné, tak přiměřené.

Je nicméně nezbytné, aby podmínky stanovené pro udělení takového povolení byly odůvodněné s ohledem na výše uvedené požadavky a splňovaly požadavek přiměřenosti. **Právní úprava týkající se NHS přitom neupřesňuje kritéria udělení nebo odmítnutí předchozího povolení nezbytného k náhradě nákladů na léčbu poskytnutou v rámci nemocnice v jiném členském státě. Neposkytuje tedy rámec pro výkon posuzovací pravomoci příslušných vnitrostátních orgánů v tomto ohledu. Tato neexistence právního rámce nadto ztěžuje soudní přezkum rozhodnutí o odmítnutí povolení.**

Soudní dvůr v tomto ohledu stanovil, že pokud se ukáže, že v dotčeném jednotlivém případě doba vyplývající z takových čekacích seznamů přesahuje dobu, která je přijatelná s ohledem na objektivní lékařské posouzení veškerých okolností charakterizujících stav a klinické potřeby dotčené osoby, příslušná **instituce nemůže odmítnout povolení na základě důvodů vycházejících z existence těchto čekacích seznamů, zásahu do obvyklého pořadí priorit souvisejícího s příslušnou naléhavostí případů, jež vyžadují léčbu, bezplatnosti nemocniční péče, povinnosti vyhradit zvláštní finanční prostředky pro účely náhrady nákladů léčení plánovaného v jiném členském státě nebo srovnání nákladů na toto léčení a nákladů na rovnocenné léčení v členském státě bydliště.**

V důsledku toho musí orgány odpovědné za národní zdravotní službu, jako je NHS, stanovit mechanismy náhrady nákladů na nemocniční péči poskytnutou v jiném členském státě pacientům, kterým uvedená služba není schopna poskytnout požadované léčení v době lékařsky přijatelné.

Podmínky náhrady

Soudní dvůr rozhodl, že **pacient, kterému bylo povoleno podstoupit nemocniční léčení v jiném členském státě (stát léčení) nebo který se setkal s neopodstatněným odmítnutím povolení, má nárok na náhradu nákladů na léčení ze strany příslušné instituce podle právních předpisů státu léčení, jako by k němu příslušel.**

V případě, že náhrada nákladů není úplná, navrácení pacienta do postavení, v němž by byl, kdyby národní zdravotní služba, pod níž spadá, byla schopna poskytnout mu zdarma a v lékařsky přijatelné době léčení rovnocenné léčení v členském státě pobytu, znamená pro příslušnou instituci povinnost dodatečného plnění ve prospěch dotčené osoby ve výši rozdílu mezi částkou odpovídající nákladům na toto rovnocenné léčení ve státě bydliště, omezenou výši částky účtované za léčení ve státě léčení, a částkou plnění instituce uvedeného státu

vyplývající z použití právních předpisů tohoto státu, pokud je první částka vyšší než druhá. **Naopak, pokud jsou náklady účtované ve státě léčení vyšší** než náklady na rovnocenné léčení ve státě bydliště, příslušná instituce musí **uhradit rozdíl v nákladech** na nemocniční léčení mezi dvěma členskými státy pouze do výše nákladů na rovnocenné léčení ve státě bydliště.

Pokud jde o **výdaje na cestu a ubytování**, vzhledem k tomu, že povinnost příslušné instituce se týká výlučně výdajů souvisejících se zdravotní péčí poskytnutou pacientovi ve členském státě léčení, **jsou hrazeny pouze** za předpokladu, že právní předpisy příslušného členského státu ukládají vnitrostátnímu systému povinnost odpovídající náhrady v rámci léčení poskytnutého v místním zařízení spadajícím pod uvedený systém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

Dostupné jazyky: všechny

Úplný text rozsudku se nachází na internetové stránce Soudního dvora

<http://curia.eu.int/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=CS&Submit=rechercher&numaff=C-372/04>

Obecně ho lze konzultovat od 12 hod SEČ v den vyhlášení.

Pro více informací kontaktujte prosím Balázse Lehoczkého

Tel.: (00352) 4303 5499 Fax: (00352) 4303 2028

Snímky z vyhlášení rozsudku jsou dostupné na EbS „Europe by Satellite“, službě poskytované

Evropskou Komisí, Generální ředitelství Tisk a komunikace, L-2920 Lucemburk, Tel.:

(00352) 4301 35177 Fax: (00352) 4301 35249 nebo B-1049 Brusel, Tel.: (0032)2 2964106

Fax: (0032) 2 2965956